

۶ با توجه به دستورات جدیدی که به کار گرفتید، جدول زیر را تکمیل کنید.

ردیف	دستور	کاربرد دستور
۱	<code>Console.ForegroundColor</code>	رنگ قلم نوشته
۲	<code>ConsoleColor.Blue</code>	
۳	<code>Console.BackgroundColor</code>	
۴	<code>Console.Clear();</code>	

- به کمک هم گروهی خود برنامه‌ای بنویسید که نام شما را با رنگ قرمز روی زمینه آبی نمایش دهد و پس از شنیدن صدای بوق به مدت یک ثانیه رنگ صفحه نمایش را به قرمز تغییر داده، نام هم گروهی شما را روی آن به رنگ آبی نمایش دهد.

- برنامه را تغییر دهید که به جای مکث یک ثانیه با فشار کلیدی از صفحه کلید، نام هم گروهی شما را نمایش دهد. از متدهای ReadKey در بین کدهای برنامه استفاده کنید.

فعالیت
گروهی

C# جعبه رنگ ۱۶ تایی در `ConsoleColor` است.

پادداشت

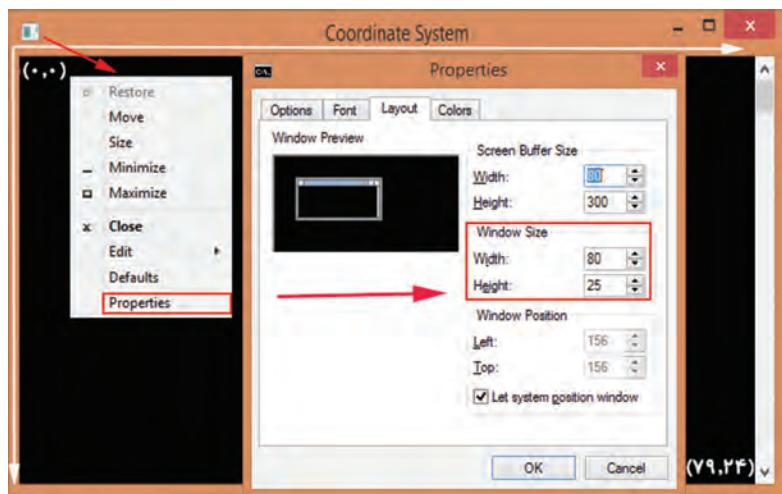

برنامه‌ای بنویسید که جدولی از همه رنگ‌های سی‌شارپ به همراه نام رنگ در کنسول نمایش دهد.

فعالیت منزل

ویژگی‌های پنجره کنسول

شکل ۱۷- تغییر ویژگی‌های پنجره کنسول

پنجره کنسول دارای ویژگی‌هایی است که برخی از آنها را می‌توان تغییر داد. با راست کلیک روی نوار عنوان این پنجره، تغییرات دلخواهی ایجاد کنید (شکل ۱۷).

چگونه بدون برنامه‌نویسی می‌توان رنگ زمینه، رنگ قلم، اندازه قلم و نام قلم را تغییر داد؟

کنجکاوی

کارگاه ۶ | مختصات مکان‌نما در کنسول

- ۱ پروژه جدید با نام **ConsoleFlag** ایجاد کنید.
- ۲ قطعه کد زیر را در متده **Main** وارد کنید.

```
Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Green;
Console.SetCursorPosition(29 , 9);
Console.WriteLine("          ");

Console.SetCursorPosition(29 ,10);
Console.WriteLine("          ");

Console.BackgroundColor = ConsoleColor.White;
Console.SetCursorPosition(29 ,11);
Console.WriteLine("          ");

Console.SetCursorPosition(29 ,12);
Console.WriteLine("          ");
```


شکل ۱۸

۳ برنامه را اجرا کنید.

۴ در ابتدای خطی که زمینه را سفید می‌کند، نویسه‌های // قرار داده، برنامه را اجرا کنید. خروجی را با خروجی مرحله ۲ مقایسه کنید.

۵ در ابتدای یک خط برنامه نویسه‌های */ قرار داده، در انتهای چند خط پایین‌تر نویسه‌های */ را قرار دهید و

برنامه را اجرا کرده، خروجی را با مرحله ۲ مقایسه کنید.

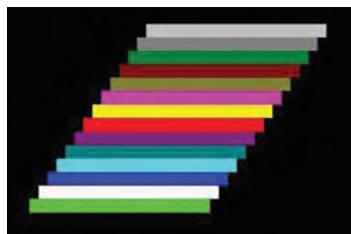
۶ از برنامه الگو بگیرید و برنامه‌ای بنویسید که شکل ۱۸ را تولید کند.

یادداشت

با استفاده از دستور SetCursorPosition(left, top) با دادن شماره ستون و سطر (فاصله از چپ و بالا) می‌توان مکان نما را به محل دلخواه در پنجره کنسول منتقل کرد.

فعالیت منزل

برنامه‌ای بنویسید که پله‌های رنگی مطابق شکل را ترسیم کند.

کارگاه ۷ | رسم در محیط کنسول

۱ پروژه جدیدی با نام **ConsoleDraw** ایجاد کنید.

۲ قطعه کد صفحه بعد را در **Main** وارد کنید.

برای ترسیم از جدول زیر استفاده کنید به این ترتیب که پس از انتخاب کد مناسب با استفاده از کلید Alt، کد مورد نظر را وارد کنید از شماره‌های بخش ماشین حساب صفحه کلید باید استفاده شود.

کد	علامت	کد	علامت	کد	علامت
Alt+219	█	Alt+222	█	Alt+176	██████
Alt+220	█	Alt+223	█	Alt+177	██████
Alt+221	█	Alt+248	°	Alt+178	██████

پژوهش

با استفاده از راهنمای مایکروسافت جدول این کدها را مشاهده کرده، برای انجام فعالیت منزل استفاده کنید.

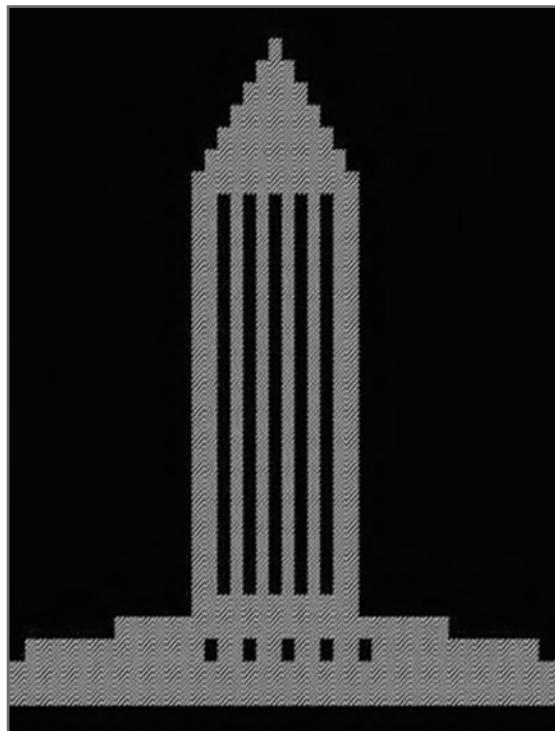
برج میلاد یکی از بلندترین برج‌های تلویزیونی و مخابراتی است. این مجموعه دارای سازه‌های متنوع فنی و فرهنگی است و یکی از مراکز فرهنگی و گردشگری جمهوری اسلامی ایران به شمار می‌آید.

۳ برنامه را اجرا کنید.

۴ با استفاده از دستورات رنگ، تصویر را رنگ آمیزی کنید.

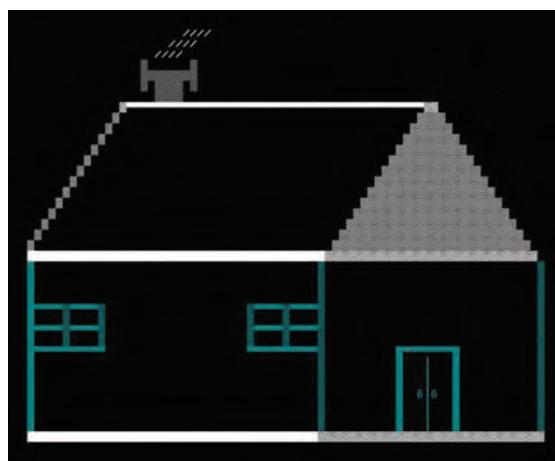
رسم مقبره ابن‌سینا دانشمند بزرگ ایرانی را در محیط کنسول کدنویسی کنید.

فعالیت‌منزل

شکل رو به رو را در محیط کنسول کدنویسی کرده، با سلیقه و خلاقیت خود از رنگ‌های متنوعی استفاده کنید.

فعالیت‌منزل

آنچه آموختم:

برداشت

۱

۲

۳

ارزشیابی مرحله ۴

مرحله	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره دهی)	نتایج ممکن	شرایط عملکرد (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و ...)	مراحل کار
۳	ایجاد برنامه با خروجی‌های رنگی در مختصات دلخواه	بالاتر از حد انتظار	مکان: کارگاه استاندارد رایانه تجهیزات: رایانه‌ای که نرم‌افزار IDE برنامه‌نویسی روی آن نصب باشد زمان: ۲۰ دقیقه	ایجاد جذابیت در برنامه‌های ساده
	ایجاد یک برنامه با خروجی‌های رنگی	در حد انتظار		
	ایجاد یک برنامه با خروجی ساده	پایین‌تر از حد انتظار		

معیار شایستگی انجام کار:

کسب حداقل نمره ۲ از مراحل حل مسئله و به کارگیری اجزای IDE

کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیر فنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش

کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

جدول ارزشیابی پایانی

شرح کار:

- ۱ حل مسئله
۲ به کارگیری اجزای IDE
۳ نوشتن برنامه‌های ساده
۴ ایجاد جذابیت در برنامه‌های ساده

استاندارد عملکرد:

با داشتن حل مسئله، راه حل و الگوریتم ارائه دهد و از محیط IDE برای ایجاد برنامه‌های ساده کنسول برای تولید خروجی‌های جذاب استفاده کند.

شاخص‌ها:

شاخص‌های مرحله کار	شماره مرحله کار
تعیین داده، اطلاعات، ورودی و خروجی در مسئله – نوشتن الگوریتم راه حل مسئله و رسم روند نمای آن – پیاده کردن یک روند نما در نرم‌افزار رسم روند نمای	۱
ایجاد پروژه در مسیر تعیین شده – باز کردن پروژه موجود – توقف اجرای برنامه جهت مشاهده خروجی – به کارگیری اجزای IDE برای انجام عملیات تعیین شده	۲
ایجاد خروجی تصویری و صوتی مورد نظر	۳
نمایش خروجی تصویری رنگی مورد نظر در مختصات تعیین شده صفحه نمایش	۴

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

مکان: کارگاه رایانه مطابق استاندارد تجهیزات هنرستان‌ها

تجهیزات: رایانه مجهز به کارت صدا که نرم‌افزار رسم روند نمای و نرم‌افزار IDE برنامه‌نویسی روی آن نصب باشد – کاغذ – نوشتابزار

زمان: ۶۰ دقیقه (حل مسئله ۱۵ دقیقه – به کارگیری اجزای IDE ۱۰ دقیقه – نوشتن برنامه‌های ساده ۱۵ دقیقه – ایجاد جذابیت در برنامه‌های ساده ۲۰ دقیقه)

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	حل مسئله	۲	
۲	به کارگیری اجزای IDE	۲	
۳	نوشتن برنامه‌های ساده	۱	
۴	ایجاد جذابیت در برنامه‌های ساده	۱	
شاخص‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش:			
حل مسئله – زبان فنی – رعایت ارگonomی – رسم روند نمای الکترونیکی کاهش مصرف کاغذ – کاربرد حل مسئله در مسائل روزمره زندگی و کار			
میانگین نمرات			

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.

واحد یادگیری ۸

شاپیستگی کار با انواع داده‌ها، دریافت و نمایش آنها

آیاتا به حال پی برده اید

- برای ورود داده‌ها به برنامه چه باید کرد؟
- چگونه داده‌ها در برنامه نگهداری می‌شوند؟
- چگونه می‌توان نتایج و خروجی برنامه را نمایش داد؟
- متداول ترین انواع داده‌ها چیست؟

هدف از این واحد شاپیستگی، به کارگیری داده و متغیر در برنامه‌نویسی و استفاده از دستورات ورودی و خروجی در محیط کنسول است.

استاندارد عملکرد

با استفاده از دانش متغیر و داده و دستورات ورودی و خروجی، داده و متغیر را در برنامه به کار گیرد و داده‌ها را به انواع دیگر داده تبدیل کند.

برنامه‌هایی که تاکنون نوشته‌ید، به نمایش رشته‌های مختلف بر روی صفحه نمایش محدود می‌شد. در بیشتر برنامه‌ها، با داده‌ها و مقادیر مختلف سر و کار داریم. این داده‌ها ممکن است در زمان اجرای برنامه از ورودی خوانده شده، در حافظه رایانه ذخیره شوند و در برنامه برای رسیدن به نتایج مطلوب از آنها استفاده شود. سرانجام داده‌ها و نتایج در خروجی نمایش داده شوند.

کارگاه ۱ طراحی نمون برگ اطلاعات هنرجو

- ۱ یک پروژه جدید به نام **ConsoleInfo1** در VS ایجاد کنید.
- ۲ کدهای زیر را برای رسم نمون برگ **Name** و **Family** وارد کنید. هر جزء اطلاعاتی در نمون برگ را یک فیلد می‌گویند.

```
Console.ForegroundColor = ConsoleColor.DarkBlue;
Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Cyan;
Console.WriteLine(" ");
Console.WriteLine(" ");
Console.WriteLine(" ");
Console.WriteLine(" " + Name + " " + Family + " ");
Console.WriteLine(" ");
```

- ۳ کدهای لازم برای رسم کامل نمون برگ اطلاعات هنرجو (شکل ۱۹) را وارد کنید.

The form contains fields for Name, Family, Birthday, Id Number, Address, Tel, Father's Education (with options: Diploma(D), Bachelor(B), Master(M), PHD(P)), and Grades Average.

Name	<input type="text"/>	Family	<input type="text"/>
Birthday	<input type="text"/>	Id Number	<input type="text"/>
Address <input type="text"/>			
Tel	<input type="text"/>	Father's Education	☐ Diploma(D) ☐ Bachelor(B) ☐ Master(M) ☐ PHD(P)
Grades Average	<input type="text"/>		

شکل ۱۹- نمون برگ اطلاعات هنرجو

- ۴ برنامه را به صورتی تغییر دهید که اطلاعات شما را در نمون برگ نمایش دهد.
 - ۵ برای نمایش اطلاعات هم‌گروهی خود، چه می‌کنید؟
- برای نمایش اطلاعات افراد مختلف، باید هر بار بعد از ایجاد تغییرات، دوباره برنامه را ترجمه و اجرا کرد.

آیا تغییر کد برنامه برای نمایش اطلاعات افراد مختلف مناسب است؟ چرا؟

کنجکاوی

روش دیگر، ورود اطلاعات فرد در زمان اجرای برنامه است. در این حالت به تغییر کد و ترجمه دوباره برنامه نیازی نیست. دستور خواندن اطلاعات را از ورودی خوانده، در مکان مشخصی از حافظه اصلی ذخیره می‌کند. سپس با استفاده از دستور نوشتن می‌توان اطلاعات را از حافظه برداشته، روی صفحه نمایش نشان داد. این مکان مشخص از حافظه، **متغیر** (Variable) نامیده می‌شود. متغیر مکانی در حافظه (RAM) رایانه است که مقداری (Value) را به طور موقتی نگهداری می‌کند.

کنجکاوی

متغیر باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟ چرا؟

نام متغیر

هر متغیر دارای یک نام است. از این نام برای دسترسی به متغیر استفاده می‌شود. برای بالا بردن خوانایی برنامه، بهتر است نام مناسبی برای متغیر انتخاب شود.

کنجکاوی

آیا برای مترجم زبان سی‌شارپ، با معنا بودن نام متغیر مهم است؟ چرا؟

در هر زبان برنامه‌نویسی، برای نام‌گذاری متغیرها، قوانین و قراردادهای خاصی وجود دارد. در زبان سی‌شارپ بعضی از این قوانین به صورت زیر است:

- ۱ استفاده از حروف الفبا، ارقام و کاراکتر زیرخط (Underscore) مجاز است.
- ۲ استفاده از ارقام در ابتدای نام متغیر غیرمجاز است.
- ۳ از کلید واژگان زبان برنامه‌نویسی (Keywords) برای نام یک متغیر استفاده نشود. هر زبان برنامه‌نویسی شامل یک سری واژگان از پیش تعریف شده است که به آنها **واژگان کلیدی** می‌گویند. این واژگان معنی خاصی برای مترجم دارند و نباید از آنها به عنوان نام متغیر استفاده کرد.

فعالیت
گروهی

واژگان کلیدی C# را که تاکنون آموخته‌اید، بنویسید.

به کمک هم‌گروهی خود، نام‌های نامعتبر را مشخص کرده، با ذکر دلیل در جدول زیر یادداشت کنید:

نام متغیر نامعتبر	دلیل عدم اعتبار
First name	وجود فاصله
1name	
name -Last	
Last.name	
Blood type	
if	کلید واژه

شرکت مایکروسافت برای کمک به استفاده کنندگان محصولات نرم افزاری خود، مجموعه‌ای از منابع، مطالب مفید، راهنمایی‌ها، مقاله‌ها و مثال‌ها را با عنوان (The Microsoft Developer Network) MSDN گردآوری کرده است.

فیلم

فیلم ۱۰۲۱۹ : کار با راهنمای مایکروسافت

فیلم کار با راهنمای مایکروسافت را مشاهده کنید و فعالیت منزل را انجام دهید.

فعالیت منزل

با استفاده از راهنمای مایکروسافت، قوانین نام‌گذاری دیگری پیدا کنید.

فعالیت گروهی

برای هر فیلد نمون برگ شکل ۱۹ یک متغیر در نظر گرفته، چند نام مناسب برای آن انتخاب کنید. بررسی کنید آیا نام‌های پیشنهادی هم‌گروهی شما مطابق قوانین زبان سی‌شارپ است؟

عنوان فیلد	نام متغیر	عنوان فیلد	نام متغیر
Name		Tel	
Family		Father's Education	
Birthday		Grades Average	
Id Number		Address	

برای نام‌گذاری متغیرها، هر برنامه‌نویس روش خاصی را دنبال می‌کند. دو روش از متداول‌ترین روش‌های نام‌گذاری، روش کوهان شتری (camelCase) و پاسکال (PascalCase) است. در روش کوهان شتری، اولین حرف نام متغیر با حرف کوچک آغاز می‌شود. اگر نام متغیر از چند بخش تشکیل شده باشد، حرف اول بخش‌های بعدی با حروف بزرگ نوشته می‌شود. مانند:

fileName , userName , localId

یادداشت

در این کتاب برای نام‌گذاری متغیرها از روش کوهان شتری استفاده شده است.

در روش پاسکال اولین حرف کلمات به شکل بزرگ و بقیه حروف به شکل کوچک نوشته می‌شوند. مانند: fileName , UserName , LocalId

یادداشت

سی‌شارپ برای نام‌گذاری فضای نامی، کلاس و متاد از روش پاسکال استفاده می‌کند.

در این کتاب برای نام‌گذاری پروژه‌ها از این روش استفاده شده است.

هر برنامه‌نویس می‌تواند از روش دلخواهی برای نام‌گذاری استفاده کند. اما دانستن و رعایت روش‌های رایج در بین برنامه‌نویسان حرفه‌ای ضروری است.

نامهای انتخاب شده در فعالیت کارگاهی قبل را به روش کوهان شتری بنویسید تا در برنامه به کار گرفته شوند.

فعالیت
کارگاهی

عنوان فیلد	نام متغیر	عنوان فیلد	نام متغیر
Name		Tel	
Family		Father's Education	
Birthday		Grades Average	
Id Number		Address	

در مورد سایر روش‌های متداول نام‌گذاری تحقیق کنید.

پژوهش

آنچه آموختم:

- ۱
- ۲
- ۳

برداشت

نوع داده

انتخاب متغیر باید متناسب با نوع و مقدار داده‌ای باشد که در آن قرار می‌گیرد. نوع داده، میزان فضای مورد نیاز در حافظه را مشخص می‌کند. برای مثال، برای پختن یا گرم کردن غذا، معمولاً یک ظرف متناسب با غذای مورد نظر انتخاب می‌شود. اندازه ظرف انتخابی شما، معمولاً متناسب با میزان و نوع غذایی است که قصد پختن آن را دارید. زبان‌های برنامه‌نویسی نیز برای نگهداری داده‌ها، از انواع مختلفی استفاده می‌کنند. سی‌شارپ انواع گسترده‌ای از داده‌های مختلف دارد که نوع عددی، رشته‌ای، کاراکتری و منطقی از متداول‌ترین آنهاست.

داده‌های نمون برگ شکل ۱۹ را دسته‌بندی کنید.

داده غیر عددی	داده عددی
Id Number	Average

با کمک هنرآموز خود برسی کنید چرا برای کد ملی بهتر است نوع داده غیر عددی انتخاب شود؟

کارگاه ۲ اعلان و مقداردهی متغیر

- ۱ یک پروژه جدید به نام `ConsoleInfo2` در VS ایجاد کنید.
- ۲ متغیر `firstName` را به صورت زیر اعلان کرده، در متند `Main` برنامه قرار دهید.

```
static void Main(string[] args)
{
    string firstName;
}
```

در زبان سی‌شارپ پیش از استفاده از متغیرها، باید آنها را اعلان کرد. شکل کلی اعلان متغیر در برنامه به روش زیر است:

DataType Variable;

↑ ↑
نام متغیر نوع داده

- ۳ در برنامه سایر فیلد های غیر عددی نمون برگ شکل ۱۹ را از نوع رشته‌ای اعلان کنید.
- در زبان سی‌شارپ در صورتی که متغیری تعریف شود ولی به کار گرفته نشود، پیام هشدار (warning) صادر می‌شود. هشدارها در ترجمه و اجرای برنامه تأثیری ندارند. اشاره‌گر ماوس را روی خط سبز قرار دهید تا پیام هشدار ظاهر شود.

```
string firstName;
```

The variable 'firstName' is declared but never used

کنجکاوی

خط سبز زیر نام متغیر چه هشداری می‌دهد؟

- ۴ برای نمایش مقدار متغیر روی صفحه نمایش، از متده **WriteLine** استفاده می‌شود. دستور زیر را به برنامه اضافه کرده، برنامه را اجرا کنید.

```
Console.WriteLine(firstName);
```

دلیل خطای برنامه چیست؟

کنجکاوی

۵ کدهای برنامه را به صورت زیر تغییر دهید.

```
string firstName = "Sara";
```

می‌توانید نام خود را در برنامه وارد کرده، برنامه را اجرا کنید.

چرا خط سبز زیر نام متغیر از بین رفت؟

کنجکاوی

پس از اعلان متغیر، با توجه به نوع متغیر، می‌توان مقداری را در آن ذخیره کرد. برای مقداردهی متغیر، از دستور انتساب استفاده می‌شود.

- ۶ خط زیر را جایگزین دستور مرحله ۵ کنید.

```
string firstname = "Sara";
```

خطایی که رخداده را بنویسید و با استفاده از کتاب همراه هنرجو، علت وقوع این خطا را توضیح دهید. این خطا کدام خصوصیت #C را یادآوری می‌کند؟

- ۷ کلیه متغیرهای رشته‌ای اعلان شده در برنامه را با مشخصات خودتان و مطابق مرحله ۵ مقداردهی کنید.

یادداشت

هشدار یک رفتار غیرقابل انتظار را گزارش می‌دهد ولی باعث توقف اجرای برنامه نمی‌شود، اما خطای (Error) ناشی از وقوع یک مشکل در برنامه است. وقوع خطا باعث توقف اجرای برنامه می‌شود.

فعالیت
کارگاهی

به کمک هنرآموز خود، تعریف متغیر را در راهنمای مایکروسافت جستجو کنید و عبارت "safe - type language" را توضیح دهید.

نوع داده رشته‌ای (string)

برای نگهداری نام افراد و یا نشانی، متغیری از نوع داده رشته‌ای اعلان می‌شود. اعلان و مقداردهی متغیرهای نام و نام خانوادگی به شکل زیر انجام می‌شود:

```
string firstName;
firstName = "Sara";
```

اعلان و مقداردهی متغیرهای رشته‌ای می‌تواند به شکل زیر نیز انجام شود:

```
string firstName = "Sara";
string lastName = "Mohammadi";
```

همچنین دو دستور بالا را به شکل زیر نیز می‌توان نوشت:

```
string firstName = "Sara", lastName = "Mohammadi";
```

کارگاه ۳ مقداردهی متغیر رشته‌ای

۱ برنامه `ConsoleInfo2` را در VS باز کنید.

۲ یک نسخه مشابه از خطوط برنامه `ConsoleInfo1` را در برنامه `ConsoleInfo2` وارد کنید.

```
static void Main(string[] args)
{
    string firstName = "Sara";
    .
    .
    .
}
```

```
Console.ForegroundColor = ConsoleColor.DarkBlue;
Console.BackgroundColor = ConsoleColor.Cyan;
Console.WriteLine("");
Console.WriteLine("Name");
Console.WriteLine("Family");
Console.WriteLine("");
.
.
.

Console.SetCursorPosition(8,3);
Console.Write(firstName);

Console.ReadKey();
}
```

۳ با تکمیل کد بالا، سایر مقادیر متغیرهای رشته‌ای نمونه شکل ۱۹ را در فرم وارد کنید.

برداشت

آنچه آموختم:

۱

۲

۳

جدول ارزشیابی شایستگی‌های غیرفنی، اینمنی و بهداشت و توجهات زیستمحیطی

نمره	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره دهی)	نتایج ممکن	شرایط عملکرد (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و ...)	شایستگی‌ها
۲	انتخاب نام متغیر مناسب با عملکرد آن - توجه به شیوه قراردادی نام‌گذاری متغیر در زبان برنامه‌نویسی	قابل قبول	مسئولیت‌پذیری، توجه به جزئیات کار - زبان فنی	شایستگی‌های غیرفنی
			راعیت ارگونومی	ایمنی و بهداشت
۱	توجه به اینمنی و بهداشت محیط کارگاه	غیر قابل قبول	دقت در انتخاب نوع داده هنگام اعلان متغیر با توجه به حدوده مقداری که قرار است در متغیر نگهداری شود - دقت در انتخاب نام مجاز و متناسب با عملکرد متغیر	توجهات زیست‌محیطی
				نگرش

ارزشیابی مرحله ۱

نمره	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره دهی)	نتایج ممکن	شرایط عملکرد (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و ...)	مراحل کار
۳	نام‌گذاری صحیح متغیر به روش‌های مختلف - اعلان متغیر - مقداردهی متغیر - رفع خطای برنامه	بالاتر از حد انتظار	مکان: کارگاه استاندارد رایانه تجهیزات: رایانه‌ای که نرم‌افزار IDE برنامه‌نویسی روی آن نصب باشد	اعلان و مقداردهی متغیر
۲	نام‌گذاری صحیح متغیر به روش‌های مختلف - اعلان متغیر - مقداردهی متغیر	در حد انتظار	زمان: ۱۰ دقیقه	
۱	نام‌گذاری صحیح متغیر بدون توجه به روش‌های نام‌گذاری - اعلان متغیر	پایین‌تر از حد انتظار		

دربیافت داده

تاکنون مقداردهی متغیرها در برنامه انجام شد. در این حالت با هر تغییر مقدار، باید دوباره برنامه را ترجمه کرد. اما می‌توان مقداردهی متغیرها را به وسیله دستورات ورود داده انجام داد. به دستور زیر توجه کنید:

```
string firstName;
```

```
firstName = Console.ReadLine();
```

در این قطعه کد، با اجرای متد `Console.ReadLine()` مقدار وارد شده در متغیر `firstName` قرار می‌گیرد.

برای دریافت داده رشته‌ای از ورودی به کار می‌رود. ReadLine()

کارگاه ۴ | دریافت متغیر رشته‌ای

۱ پروژه ConsoleInfo2 را باز کنید.

۲ به جای مقداردهی مستقیم متغیر `firstName`، دستورات زیر را در متده `Main` بنویسید و برنامه را اجرا کنید.

```
string firstName;
firstName = Console.ReadLine();
```

۳ برای بالا بردن خوانایی برنامه، بهتر است قبل از `ReadLine()` پیام `Please enter your firstname:` نمایش داده شود. نمایش پیام مناسب در خروجی، باعث ارتباط کاربر با برنامه، هنگام ورود داده‌ها می‌شود.

```
string firstName;
Console.WriteLine("Please enter your firstname:");
firstName = Console.ReadLine();
```

۴ دستورات لازم برای خواندن سایر متغیرهای رشته‌ای نمون برگ اطلاعات هنرجو را به برنامه اضافه کنید و در خروجی نمایش دهید.

۵ فیلد سال تولد در گروه داده‌های عددی قرار دارد. آیا می‌توان آن را به صورت رشته‌ای دریافت و چاپ کرد؟ قطعه کد لازم برای این کار را به برنامه اضافه کنید.

براساس نمون برگ شکل ۱۹، کدام داده عددی صحیح و کدام اعشاری است؟

نوع داده عددی صحیح

در زبان‌های برنامه‌سازی مقادیر عددی به دو صورت صحیح یا اعشاری در نظر گرفته می‌شوند.

جدول ۱ برخی از انواع داده‌های عددی صحیح را نشان می‌دهد.

جدول ۱- برخی انواع داده‌های عددی صحیح

نوع داده	اندازه بر حسب بیت
<code>byte</code>	۸ بیت
<code>short</code>	۱۶ بیت
<code>int</code>	۳۲ بیت
<code>long</code>	۶۴ بیت

توجه داشته باشید که انواع داده‌های عددی، با توجه به میزان حافظه‌ای که به آنها تخصیص داده می‌شود، محدوده خاصی از اعداد را می‌پذیرند. با توجه به آنچه در کتاب دانش فنی آموخته‌اید، بیشترین و کمترین مقدار هر نوع داده با توجه به اندازه نوع داده بر حسب بیت مشخص می‌شود.

کنجدکاوی

برای داده از نوع byte چه محدوده‌ای از اعداد مجاز است؟ با استفاده از راهنمای مایکروسافت پاسخ خود را بررسی کرده، جدول زیر را کامل کنید:

جدول ۲- انواع داده‌های صحیح

محدوده	نوع داده
	sbyte
	byte
	short
	ushort
	int

پژوهش

نوع داده‌ها با پیشوندهای s ، ushort و sbyte را در کتاب همراه هنرجو پیدا کنید.
محدوده مجاز byte و sbyte را با یکدیگر مقایسه کنید.

فعالیت گروهی

با کمک هم‌گروهی خود، برای هر یک از متغیرهای زیر نوع داده مناسب پیشنهاد دهید. دلیل انتخاب خود را در جدول بنویسید.

دلیل انتخاب	نوع داده	نام متغیر	مقدار	توضیح
	byte	age	۱۶	سن(سال)
	ushort		۱۳۸۰	سال تولد
			۸۹۷	مسافت تهران تا مشهد(کیلومتر)
			-۸۹	سردترین دمای ثبت شده(سانتی گراد)
			۱۶۵	قد دانش آموز(سانتی متر)
			۷,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	جمعیت جهان(نفر)

کارگاه ۵ خواندن متغیر عددی

۱ برنامه ConsoleInfo2 را باز کنید.

۲ برای دریافت سال تولد از ورودی، کدهای زیر را به برنامه اضافه کنید:

```
ushort birthDay;
Console.WriteLine("Enter your Birthday's year:");
birthDay = Console.ReadLine();
```

چه خطایی مشاهده می‌شود؟ علت وقوع خطا چیست؟

عبارت ورودی را به صورت رشته دریافت می‌کند. اگر کاربر مقدار عددی هم وارد کند، ورودی ReadLine() کاربر به صورت رشته‌ای دریافت شده، می‌توان آن را در یک متغیر از نوع رشته‌ای ذخیره کرد. اما برای انجام محاسبات یا تصمیم‌گیری بر روی اعداد، باید آنها را به صورت عددی مورد استفاده قرار داد. بنابراین باید متغیر رشته‌ای را به مقدار عددی تبدیل کنیم. متده ReadLine() رشته ورودی را به نوع داده مورد نظر تبدیل می‌کند.

۳ تغییرات زیر را در کدهای مربوط به دریافت سال تولد اعمال کرده و برنامه را اجرا کنید:

```
birthDay = ushort.Parse(Console.ReadLine());
```

دریافت رشته متده تبدیل نوع

دستور بالا با استفاده از ReadLine() مقدار سال تولد را به صورت رشته از ورودی می‌گیرد و با استفاده از متده Parse() آن را به نوع داده ushort تبدیل می‌کند.

۴ برنامه را دوباره اجرا کنید و رشته‌ای از حروف وارد کنید. چه اتفاقی رخ می‌دهد؟

۵ برنامه را با ورود عدد منفی اجرا کنید. علت خطا را بررسی کنید.

نوع داده عددی اعشاری

جدول ۳ انواع داده‌های اعشاری را نشان می‌دهد.

جدول ۳- برخی انواع داده‌های عددی اعشاری

نوع داده	اندازه بر حسب بیت	دقیق
float	۳۲	۷ رقم
double	۶۴	۱۵ - ۱۶ رقم

برای کار با داده‌های اعشاری می‌توان از روش معمول یا روش نقطه شناور (شبیه نماد علمی) استفاده کرد. سی‌شارپ برای نمایش اعداد خیلی بزرگ یا خیلی کوچک از روش نقطه شناور استفاده می‌کند.

```
float average = 17.25f;
double weight = 57.5;
double electricalCharge = 1.602E - 19
```

در روش نقطه شناور، قبل از نقطه اعشار، فقط یک رقم قرار داده می‌شود و بقیه ارقام به سمت راست نقطه اعشار انتقال می‌یابد. در نتیجه عدد اعشار با توان مناسبی از 10 نمایش داده می‌شود. برای استفاده از نقطه شناور در سی‌شارپ، به جای ضرب و پایه 10 ، از حرف `E` یا `e` استفاده می‌شود. در سی‌شارپ عدد اعشاری به صورت پیش فرض از نوع `double` در نظر گرفته می‌شود.

عدد	نماد علمی	نماد علمی در C#
165.2345	$1.652345 \times 10^2 \rightarrow$	1.652345E2

کنجدکاوی

در عبارت زیر دلیل استفاده از نویسه `f` بعد از عدد چیست؟ اگر این نویسه حذف شود، چه رخداد خواهد داد؟

```
float average = 17.25 f ;
```

فعالیت کارگاهی

برای محاسبه تعداد الکترون در یک کولن بار الکتریکی ($6.24150975E18$)، جمعیت کره زمین و عدد پی از کدام نوع متغیر استفاده می‌شود؟

عدد پی یک عدد گنگ است که دارای ارقام اعشاری زیادی است. برای جلوگیری از خطای تایپ، می‌توان عدد پی را به صورت یک ثابت (Constant) اعلام کرد. استفاده از ثابت‌ها اگر با نام مناسب انجام گیرد، باعث افزایش خوانایی برنامه می‌شود. ثابت، مقداری است که در طول اجرای برنامه تغییر نمی‌کند. برای تعریف ثابت، از کلید واژه `const` استفاده می‌شود. در قطعه کد زیر هرجا که نیاز به استفاده از عدد پی است، ثابت `pi` به کار برده می‌شود.

```
const double pi = 3.14159;
Console.WriteLine(pi);
```

یادداشت

برای نام‌گذاری ثابت، از قوانین نام‌گذاری متغیر استفاده می‌شود.

برداشت

آنچه آموختم:

- ۱
- ۲
- ۳

ارزشیابی مرحله ۲

مرحله	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره دهی)	نتایج ممکن	شرایط عملکرد (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و ...)	مراحل کار
۳	دریافت داده رشته‌ای و عددی - تبدیل داده رشته‌ای به عددی - به کارگیری اعداد با روش نقطه شناور در برنامه - استفاده از ثابت در برنامه - تعیین مناسب‌ترین نوع داده برای متغیر	بالاتر از حد انتظار	مکان: کارگاه استاندارد رایانه تجهیزات: رایانه‌ای که نرم‌افزار IDE برنامه‌نویسی روی آن نصب باشد زمان: ۱۵ دقیقه	دریافت داده از ورودی
۲	دریافت داده رشته‌ای و عددی - تبدیل داده رشته‌ای به عددی - استفاده از ثابت در برنامه	در حد انتظار		
۱	دریافت داده رشته‌ای و عددی	پایین‌تر از حد انتظار		

تبدیل نوع داده

أنواع عددی به راحتی به یکدیگر قابل تبدیل هستند. همیشه تبدیل از ظرفیت پایین به بالا امکان‌پذیر است. در ساده‌ترین حالت این تبدیل در یک دستور انتساب انجام می‌شود. تبدیل ضمنی (Implicit) یعنی می‌توان متغیری از نوع `int` را با متغیری از نوع `byte` مقداردهی کرد. به همین ترتیب می‌توان متغیری از نوع `float` را در متغیری از نوع `double` قرار داد.

کارگاه ۶ | تبدیل عدد صحیح به اعشاری

- پروژه جدیدی به نام `ConsoleYear` ایجاد کنید.
- متغیرهای زیر را تعریف و مقداردهی کنید.

```
ushort birthDay = 1380;
float year = 0;
```

۳ دستورات زیر را در متد `Main` بنویسید.

```
year = birthDay;
Console .Write (year);
```

- برنامه را اجرا کنید. آیا برنامه خطای دارد؟

کارگاه ۷ | تبدیل نوع داده

در این برنامه می‌خواهیم براساس معدل هنرجو، جایزه‌ای به او اختصاص دهیم. کد جایزه، با بخش صحیح معدل مطابقت دارد.

- برنامه `ConsoleInfo2` را باز کنید.
- برای فیلد `Grades average` در نمون برگ شکل ۱۹، چه نوع داده‌ای در نظر می‌گیرید؟
- کدهای لازم را برای ورود داده معدل به برنامه اضافه کنید و خروجی را روی نمون برگ اطلاعات هنرجو نمایش دهید.

۴ در نمون برگ اطلاعات هنرجو، فیلدی را اضافه کنید که بخش صحیح معدل هنرجو را نمایش دهد.

برای به دست آوردن کد جایزه، باید از بخش صحیح معدل هنرجو استفاده کرد. بنابراین باید عمل تبدیل متغیر اعشاری به عدد صحیح انجام شود.

۵ دستورات زیر را به برنامه اضافه کنید و برنامه را اجرا کنید.

```
double average = 19.5;  
int num = 0;  
num = average;
```

چه خطایی مشاهده می‌شود؟ علت وقوع خطا چیست؟

انتساب و مقداردهی یک عدد یا متغیر اعشاری به متغیر عددی صحیح امکان پذیر نیست و باید از تبدیل نوع داده یا تبدیل صریح (Explicit) استفاده کرد. بنابراین لازم است نوعی که قرار است داده به آن تبدیل شود در یک پرانتز در کنار متغیر سمت راست قرار گیرد.

۶ دستور زیر را جایگزین کنید و برنامه را اجرا کنید.
به این ترتیب بخش اعشار معدل حذف شده و متغیر num با بخش صحیح مقداردهی می‌شود.

نوع داده کاراکتری (char)

اگر بخواهیم داده‌ای داشته باشیم که فقط یک نویسه در آن قرار گیرد، بهتر است از نوع داده char استفاده کنیم. نویسه یک علامت یا حرف است که بین دو تک کوتیشن "قرار می‌گیرد.

```
char ch = 'A';
```

برای فیلد Father's Education در نمون برگ اطلاعات هنرجو چه پیشنهادی برای نام متغیر و نوع داده دارید؟

فعالیت
کارگاهی

کارگاه ۸ | دریافت متغیر کاراکتری

۱ برنامه ConsoleInfo2 را باز کنید.

۲ برای دریافت مدرک تحصیلی پدر، کدهای زیر را به برنامه اضافه کنید.

```
char fatherEdu;  
Console.WriteLine("Enter your Father's Education(D/B/M/P):");  
fatherEdu = char.Parse(Console.ReadLine());
```

۳ مقدار دریافت شده را در نمون برگ نمایش دهید.

۴ به جای یک نویسه یک رشته وارد کنید. چه اتفاقی می‌افتد؟ چرا؟

۵ آیا می‌توان نوع مدرک تحصیلی را به صورت یک عدد دریافت کرده، به صورت یک نویسه نشان داد؟ کدهای لازم برای این منظور را به برنامه اضافه کنید. یک راه پیشنهادی استفاده از تبدیل نوع داده عددی به کاراکتر است.

بادداشت

کنجکاوی

برای تبدیل کد اسکریپت به نویسه معادل آن، می‌توان از تبدیل نوع داده استفاده کرد.

حاصل اجرای دستور `Console.WriteLine((char) 65);` چیست؟

نوع داده منطقی (bool)

اگر داده‌ای فقط دو مقدار درست (true) یا نادرست (false) داشته باشد، از نوع **bool** استفاده می‌کنیم. متغیر از نوع منطقی فقط می‌تواند با یکی از دو مقدار **true** و یا **false** مقداردهی شود.

فعالیت
گروهی

- در نمون برگ اطلاعات هنرجو، برای کدام متغیر از داده منطقی استفاده می‌شود؟ برای هم گروهی خود دلیل بیاورید.
- با کمک هم گروهی خود، دو داده در زندگی روزمره نام ببرید که نیازمند تعریف متغیری از نوع منطقی است.

برای اعلان و مقداردهی و نمایش متغیر **flag** به ترتیب زیر عمل می‌کنیم:

```
bool flag;
flag = true;
Console.WriteLine(flag);
```

آنچه آموختم:

۱

۲

۳

برداشت

ارزشیابی مرحله ۳

نمره	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره دهی)	نتایج ممکن	شرایط عملکرد (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و ...)	مراحل کار
۳	اعلان و مقداردهی متغیرهای کاراکتری و منطقی- تبدیل صریح داده‌ها به یکدیگر - تشخیص و رفع خطاهای تبدیل نوع	بالاتر از حد انتظار	مکان: کارگاه استاندارد رایانه تجهیزات: رایانه‌ای که نرم‌افزار IDE برنامه‌نویسی روی آن نصب باشد.	تبدیل داده‌ها
	اعلان و مقداردهی متغیرهای کاراکتری و منطقی- تبدیل صریح داده‌ها به یکدیگر	در حد انتظار	زمان: ۱۵ دقیقه	
	اعلان و مقداردهی متغیرهای کاراکتری و منطقی	پایین‌تر از حد انتظار		

کارگاه ۹ | الگوی جای‌گذاری ساده (Formatting)

۱ برنامه ConsoleInfo2 را در VS باز کنید.

۲ متغیر رشته‌ای برای دریافت و نگهداری نام هنرستان تعریف کنید.

```
string schoolName;
```

۳ با نمایش پیام مناسب، نام هنرستان را دریافت کنید.

۴ برای نمایش مقدار ورودی دستور زیر را بنویسید:

```
Console.WriteLine(schoolName);
```

۵ دستور زیر را جایگزین دستور مرحله ۴ کرده، خروجی را با قبل مقایسه کنید.

```
Console.WriteLine("name of school: {0}", schoolName);
```

با استفاده از الگوی جای‌گذاری (Formatting) در رشته‌ها، می‌توان محل قرارگیری متغیر درون رشته را تعیین کرد. در رشته خروجی، به جای {0} مقدار متغیر schoolName قرار می‌گیرد. اگر بخواهیم مقدار متغیر یا عبارت دیگری را نیز داخل رشته جای‌گذاری کنیم، شماره‌های ۱، ۲، ۳ و... را به ترتیب بین علامت {} قرار می‌دهیم.

۶ با استفاده از الگوی جای‌گذاری کد برنامه را به صورتی تغییر دهید که خروجی بر اساس اطلاعات ورودی به صورت زیر باشد:

Student Information

Name	Sara	Family	Mohammadi
Birthday	۱۳۸۰	ID number	۰۰۰-۰۰۰۰۰۰-۰
Address	IRAN		
Tel.	۰۰۰-۰۰۰۰۰۰۰۰	Father's Education	☒ Diploma(D) ☐ Bachelor(B) ☐ Master(M) ☐ PhD(P)
Grades Average	17.30		

Sara mohammadi is registered in Gol Yat high school.

در الگوی جای‌گذاری می‌توان محل قرارگیری یک متغیر یا عبارت در رشته را مشخص کرد.

کارگاه ۱۰ | الگوی جای‌گذاری

شكل کلی الگوی جای‌گذاری به صورت زیر است:

{الگوی نمایش: عدد تراز ، شماره}

- نحوه نمایش داده
 - فضای اختصاص داده شده برای نمایش مقدار متغیر یا عبارت
- ۱ پروژه جدیدی به نام **ConsolePrint** ایجاد کنید.
 - ۲ دو متغیر زیر را تعریف و مقداردهی کنید.

```
string firstName = "sara";
float average = 17.25f;
```

۳ دستورات زیر را در متد **Main** بنویسید:

```
Console.WriteLine(" I am ");
Console.WriteLine(firstName);
Console.WriteLine(" and my score is: ");
Console.WriteLine(17.25);
```

۴ برنامه را اجرا کرده، خروجی را یادداشت کنید:

I am sara and my score is: 17.25

۵ دستور زیر را جایگزین دستورات مرحله ۳ کنید. برنامه را اجرا کرده، خروجی را مشاهده کنید.
Console.WriteLine("I am {0} and my score is: {1,8}",firstName,average);

۶ در دستور بالا ۸- را جایگزین عدد ۸ کرده، {1,-8} خروجی را مقایسه کنید.

برنامه‌ای بنویسید که نام و معدل سه هنرجو را گرفته، به شکل مناسب نمایش دهد. برای نام هنرجو فضای ۲۰ ستونی و برای معدل فضای ۵ ستونی تراز از سمت چپ در نظر بگیرید.

۱> Name: sara	score: 17.25
2> Name: maryam	score: 16.5
3> Name: zahra	score: 20

برداشت

آنچه آموختم:

- ۱
- ۲
- ۳

ارزشیابی مرحله ۴

مرحله	استاندارد (شاخص‌ها/داوری/نمره دهی)	نتایج ممکن	شرایط عملکرد (ابزار، مواد، تجهیزات، زمان، مکان و ...)	مراحل کار
۳	نمایشِ داده با پیام مناسب با استفاده از قالب‌بندی - تعیین فضای مناسب و محل نمایش داده در خروجی	بالاتر از حد انتظار	مکان: کارگاه استاندارد رایانه تجهیزات: رایانه‌ای که نرم‌افزار IDE برنامه‌نویسی روی آن نصب باشد. زمان: ۱۰ دقیقه	قالب‌بندی خروجی
۲	نمایشِ داده با پیام مناسب با استفاده از قالب‌بندی	در حد انتظار		
۱	نمایش پیام با چند دستور بدون قالب‌بندی	پایین‌تر از حد انتظار		

معیار شایستگی انجام کار:

کسب حداقل نمره ۲ از مراحل اعلان و مقداردهی متغیر و دریافت داده از ورودی

کسب حداقل نمره ۲ از بخش شایستگی‌های غیر فنی، اینمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش

کسب حداقل میانگین ۲ از مراحل کار

جدول ارزشیابی پایانی

شرح کار:

- ۱ دریافت داده از ورودی
- ۲ تبدیل داده‌ها
- ۳ قالب‌بندی خروجی

استاندارد عملکرد:

با استفاده از دانش متغیر و داده و دستورات ورودی و خروجی، داده و متغیر را در برنامه به کار گیرد و داده‌ها را به انواع دیگر داده تبدیل کند.
شاخص‌ها:

شاخص‌های مرحله کار	شماره مرحله کار
اعلان متغیر با نام مجاز و متناسب با عملکرد متغیر به روش نامگذاری تعیین شده - مقداردهی متغیر	۱
دریافت داده	۲
تبدیل داده دریافت شده به نوع داده مورد نیاز - رفع خطای تبدیل نوع صریح	۳
نمایش داده و پیام با استفاده از قالب‌بندی مورد نیاز	۴

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

مکان: کارگاه رایانه مطابق استاندارد تجهیزات هنرستان‌ها

تجهیزات: رایانه‌ای که نرم‌افزار برنامه‌نویسی روی آن نصب باشد.

زمان: ۵۰ دقیقه (اعلان و مقداردهی متغیر ۱۰ دقیقه - دریافت داده از ورودی ۱۵ دقیقه - تبدیل داده‌ها ۱۵ دقیقه - استفاده از الگوی جایگذاری ۱۰ دقیقه)

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نموده قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	اعلان و مقداردهی متغیر	۲	
۲	دریافت داده از ورودی	۲	
۳	تبدیل داده‌ها	۱	
۴	قالب‌بندی خروجی	۱	
شاخص‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش:			
مسئولیت‌پذیری - زبان فنی - رعایت ارگونومی - دقت در انتخاب نوع داده هنگام اعلان متغیر			
با توجه به محدوده مقداری که قرار است در متغیر نگهداری شود - دقت در انتخاب نام مجاز و متناسب یا عملکرد متغیر			
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.